ЁШ ОЛИМЛАР КЕНГАШИ

ИННОВАЦИОН ТАРАҚҚИЁТНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ФАН, ТАЪЛИМ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИНТЕГРАЦИЯСИНИНГ АҲАМИЯТИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ҚАРШИ МУҲАНДИСЛИК - ИҚТИСОДИЁТ ИНСТИТУТИ
“ЁШ ОЛИМЛАР” КЕНГАШИ

“ИННОВАЦИОН ТАРАҚҚИЁТНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ФАН, ТАЪЛИМ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИНТЕГРАЦИЯСИНИНГ АҲАМИЯТИ”

Республика илмий-амалий конференция материаллари

Қарши – 2019

саллаллоҳу алайҳи ва салламнинг қизлари – Умму Кулсумнинг устига йўл-йўл чизиқли ипак бурда ёпиб қўйилганини кўрганман», - дейдилар», «Зуҳрий разияллоҳу анҳу: «Ҳинд (Умму Ҳониъ)нинг кўйлаги енглари учида тугмалари бўлиб, бармоқлари орасидан ўтказиб қадаб олар эрди (қўлининг бармоқларидан юқорисини бегона кўзга кўрсатмаслик учун шундай қилган)», - дейдилар», «Мўмина аёлларга ҳам айтгил, пигоҳларини қуйи солиб ва авратларини беркитиб юрсинлар!».

Жумладан, «оммавий маданият»нинг татуировка кўриниши ҳақида: «Абу Ҳурайра айтадилар: «Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Кўз тегмоги ҳақиқатан ҳам бор нарсадир», - дедилар, лекин вашм (татуировка) қилмоқни қораладилар». «Абдуллоҳ бундай дейдилар: «Чиройли кўринсин деб игна бирлан аломатлар чизувчи ва чиздирувчи ҳамда киприкларини юлувчи, ва тишлари орасини кенгайтирувчи (яъни, Оллоҳ таоло яратган аъзоларни ўзгартирувчи) аёлларга Оллоҳ таолонинг лаънати бўлсин!». Айниқса, ҳозирги кунда аёлларимизнинг пластик операциялар қилдириб, «ботикс», «татуаж»лар қилдиришлари ҳам ёритилган: «Алқама разияллоҳу анҳу ривоят қиладилар: «Абдуллоҳ ҳусн учун игна бирлан аломатлар чизувчи, қош терувчи ва тишлар орасини кенгайтирувчи аёлларни, яъни Оллоҳ таоло яратган аъзоларни ўзгартирувчи аёлларни лаънатладилар». Шунингдек, улама соч (шиньон) қўйдириш борасида: «Асмо бинти Абу Бакр ривоят қиладилар: «Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам улама соч тақиб қўювчи бирлан улама соч тақувчи аёлларни лаънатладилар».

«Оммавий маданият»нинг «индивидуализм» кўриниши ҳақида: «Абу Ҳурайра ривоят қиладилар: «Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Бирортангиз бир пой чориқ кийиб юрмангиз, ёки иккаласини кийиб, ёки иккаласини ечиб юрингиз!» - дедилар», «Ибн Аббос разияллоҳу анҳу ривоят қиладилар: «Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам аёлларга тақлид қилувчи эркакларни ҳамда эркакларга тақлид қилувчи аёлларни лаънатладилар». Сочни «панки» қилдириш борасида: «Абдуллоҳ ибн Динор: «Ибн Умар айтдиларки, Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам қазаъдан (пешона тепаси ва бошнинг икки чеккасидагина соч қолдириб, бошқа жойларини олиб ташлаш) қайтарибдилар», - дейдилар».

«Оммавий маданият»нинг «Бир жинсли никоҳ» кўриниши борасида қуйидагиларни уқиб олиш мумкин: «Зайнаб бинти Абу Салама разияллоҳу анҳу ривоят қиладилар: «Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам Умму Саламанинг ҳузурида эрдилар, уйда бир хунаса ҳам бор эди. Ўшал хунаса Умму Саламанинг биродарига: «Эй Абдуллоҳ, агар эртага Тоифни фатҳ қилмоқ сизларга насиб бўлса, мен сенга Ғайлоннинг бир қизини кўрсатурман, у тўрттаси бирлан аёллик қилиб, саккизтаси бирлан эркаклик қилур», - деди. Шунда Жаноб Расулуллоҳ: «Бундайларни уйларингизга киритмангизлар», - дедилар».

«Оммавий маданият»нинг «Эгоцентризм» кўринишини ҳам баъзи Ҳадисларда ўқиймиз: «Аҳли дўзах кимлар эканлигини айтайми? Ҳар бир қўпол, қуруқ, гердайган, беқаноат ва димогдор одам аҳли дўзахдир». «Виқор ҳам, вазминлик ҳам ҳаё билан боғлиқ. Ҳаё иймондандир. Беҳаё эрсанг, истаганингни қил».

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, «(Келажакда) умр (вақт) тез ўтадирган бўлиб қолгай, ишсизлик кўпайгай, хасислик авж олиб, (саховат ўртадан кўтарилгай), ҳарж кўпайгай. Ҳарж недир? Қотилликдир, қотилликдир» дейилади Ҳадисларда, мана шундай совуқ ҳолатларни олдини олиш мақсадида албатта биз Президентимиз таъбири билан айтганда, «Бир жаҳолатга ўн маърифат» билан курашмогимиз даркор.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Мирзиёев Ш.М. Ижтимоий барқарорликни таъминлаш, муқаддас динимизнинг софлигини асраш-давр талаби. // “Халқ сўзи” газетаси, 2017 йил 16 июнь.
2. Абу Абдуллоҳ Муҳаммад Ибн Исмоил Ал-Бухорий. Ҳадис. Ал-Жомиъ Ас-Саҳиҳ. (Ишонарли тўплам). 4-жилд. Қомуслар бош таҳририяти., - Тошкент. 1997. -54 б.

СОҒЛОМ ФАРЗАНД ТАРБИЯЛАШНИНГ МАЪНАВИЙ ОМИЛЛАРИ

ТОШНИЯЗОВ У.Х. – ҚДУ, магистр

Бугунги кунда ёш авлодни маънавий камолоти ва ривожини таъминлаш давлатнинг устувор вазифаларидан бири ҳисобланади. Шу жумладан, ёш авлод манфаатларини соглом турмуш тарзини жорий этиш асосида муҳофаза қилиш ҳам муҳим аҳамият касб этади. Ислом Каримов таъкидлаганидик соглом турмуш тарзи ақидалари ўзбек халқининг миллий қадриятларидан бири эканлиги, “Ҳеч шубҳа йўқ: соглом авлод орзуси аждодларимиздан бизга ўтиб келаётган, қон-қонимизга сингиб кетган муқаддас интилишдир. Агар ота-боболаримизнинг турмуш тарзига, тафаккурига назар солсак, улар насл-насаб, етти пуштининг тозалигига, авлоднинг соғлиғига жуда катта эътибор берганини кўрамиз”.

Бугунги кунда оиланинг мустаҳкамлиги жуда кўп омилларга боғлиқ бўлмоқда. Зеро, ҳар қайси миллатнинг ўзига хос маънавиятини шакллантириш ва юксалтиришда, ҳеч шубҳасиз оиланинг ўрни ва таъсири беқиёсдир. Ёш авлодни жисмонан соглом, маънан етук, юксак ахлоқли интелектуал салоҳияти юқори қилиб вояга етказиш мухим ахамиятга эгадир. Бугун биз нима билан мақтаняпмиз, мақтаниш объекти ва субъекти ким бўлди? Бизнинг таълим-тарбия масканларимиз ва уларда ўқиётган болаларимиз эмасми?.

Аҳоли соғлиғини ҳимоя қилиш мақсадида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, соглом турмуш тарзи гояларини тарғиб ва ташвиқ этиш, унинг моҳиятини белгиловчи асосий кўрсаткичлар мониторингини ўтказиш, рационал овқатланишнинг меъёрларини белгилаш, жисмоний ҳаракат ва инсон саломатлигининг боглиқлигини тарғиб этиш, шахсий гигиена тартибларининг болаликданоқ кундалик турмуш тарзига айлантиришига эришиш мамлакатдаги амалга оширилаётган “соглом авлод учун” давлат сиёсатининг асосий йўналишларидан бирини ташкил қилади. Шулар қаторида тиббиёт муассасалари, жумладан, жойларда фаолият кўрсатаётган перинатал марказларнинг моддий-техник базасини, уларнинг кадрлар салоҳиятини янада кучайтириш, оилавий поликлиникалар, қишлоқ врачлик пунктларининг иш самарасини ошириш, перинатал ҳамширалар сонини кўпайтириш, акушер- гинекологлар, болалар шифокорларининг малакасини юксалтириш масалаларига алоҳида аҳамият беришимиз керак. Шунингдек, соглом турмуш тарзи тарғиботи асосида хотин-қизларнинг давлат, жамият, оиладаги мавқеини ошириш, хотин-қизлар саломатлигини муҳофаза қилиш ва мустаҳкамлаш тизимини яратиш, соглом фарзандни дунёга келтириш ва тарбиялаш, репродуктив саломатлик тафаккурини шакллантириш каби масалалар ҳам давлат сиёсатининг долзарб йўналишлари сифатида эътироф этилади.

Оилада соглом муҳит-турмуш тарзини барқарорлаштириш, фарзандларни баркамол этиб тарбиялаш, оиланинг тарбиявий ва ижтимоий ролини бажаришда

фуқаролик маъсулиятини ошириш лозим. Бунда бир қатор омиллар мухим ахамият касб этади:

1. Оилада соғлом фарзандларни вояга етказишда оила бюджетини тўғри тақсимлаш ва оиладаги болаларнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондириш катта аҳмиятга эга. Оиланинг моддий фаровонлиги болалар соғлиғи ва уларнинг соғлом турмуш тарзида ўз аксини топади.

2. Овқатланиш соғлом турмуш тарзини шакллантиришнинг муҳим омилидир. Овқатланиш бизнинг ҳудудимиз шароитида ғоят катта ўрин тутади. Чунки витаминлар етишмайдиган, кимёвий таркиби паст, сифатсиз овқатларни истеъмол қилиш, уларнинг миқдори жиҳатидан ҳам номуносиблиги аҳоли саломатлигига салбий таъсир кўрсатади.

3. Жисмоний тарбия билан шуғулланиш кишиларни, айниқса ёш авлодни соғлом баркамол бўлиб вояга етишига, саломатлигини мустаҳкам, руҳиятини яхшилашга олиб келишидан ташқари, кишиларда хаётда тўлароқ ва фаолроқ иштирок этишга, ўзларининг бўш вақтидан унумли, яхши фойлана билишига ҳам имкон беради, ижтимоий фаолликнинг бошқа шакллари ривожланиб боришига ижобий таъсир кўрсатади.

Оилада соғлом турмуш тарзини республикамиз матбуотида, радио-телевидениеда кенг тарғиб этиш, оммабоп рисола ва китоблар орқали тушунтириш, аҳоли орасида, айниқса, қишлоқ жойларда давра суҳбатлари, маърузалар, илмий-амалий анжуманлар ўтказиш орқали шакллантириш мумкин.

Бугун ўз-ўзини бошқариш органи бўлган маҳаллада, оилада баркамол фарзандни тарбиялашда соғлом турмуш тарзи моҳияти, уни шакллантиришнинг инновацион шакл, усул ва воситалари, соғлом турмуш тарзини шакллантириш шарт-шароитлари ва бунда оила аъзоларининг маънавияти каби масалалар бўйича тушунтириш, тарғибот ва ташвиқот ишларини олиб бориш давр талабидир. Бунда оила аъзоларининг бир мақсадга қаратилган фаолиятини тўғри ташкил этиш, бу жараёнга ота-она, намунали оила вакиллари, педагог ва психологлар, тиббиёт ходимлари ҳамда маҳалла фаолларини жалб этиш мақсадга мувофиқ бўлади.

Бугунги глобаллашаётган, ғоявий ва мафкуравий хуружлар таъсири кучайган даврда ёш авлод тарбиясига ота - оналарни фарзанд олдидаги масъулияти ва эътибори янада кучайтиришни талаб этади. Болани маънавий ва руҳий бузилишига кўп холларда ота-онанинг бир бирига ёмон муносабати сабаб бўлар экан. Бундан ташқари болаларига беэътибор, вақт ажратмаслик, бефарқлик, ортиқча моддий таъминлаш, онгига салбий таъсир қилувчи алоқа воситалари билан таъминлаш, ортиқча вақтларини бехуда ўтказиш, уйда назоратсиз қолдириш болалар орасида ўзининг салбий таъсири ва оқибатини кўрсатмоқда. Соғлом авлодни вояга етказиш борасида болаларимиз ўртасида жисмоний тарбия ва спортни янада кенг оммалаштириш, шу мақсадда янги спорт объектларини қуриш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш каби вазифаларни кун тартибига қўйиш зарур. Шу боис ота - оналарни ўз фарзандларини ўз холига ташлаб қўймай, уларни бўш вақтини фойдали машғулотлар билан банд қилиш, айниқса фан, спорт, санъат тўгаракларига кенг жалб қилиш, бўш вақтларини самарали ва мазмунли ўтказиш лозим бўлади.

Хулоса ўрнида шуни таъкидлаш ўринлики, болага эътибор бўлажак онага эътибор қаратишдан бошланиши керак. Чунки ҳомиладор аёлнинг руҳий-физиологик ҳолати, барча хис-туйғулари, кайфияти она вужуди орқали болага ўтади. оилаларимизда соғлом маънавий муҳитни ташкил қилиш, хусусан, эр-хотин, ота-она ва фарзандлар, қайнона ва келин ўртасидаги муносабатлар, қўшничилик муносабатларининг ўзаро ҳурмат, мехр-оқибат руҳида бўлишига эришиш – бу юртимиздаги тинчлик-осойишталик ва аҳилликни янада мустаҳкамлашнинг энг муҳим шарти эканини доимо эсда тутишимизни истардим. Энг муҳими, “Она ва бола соғлом бўлса, оила бахтли, оила бахтли бўлса, жамият мустаҳкам бўлади” деган ҳаётбахш ғоя ҳар бир юртдошимизнинг қалбига чуқур кириб бориши, лозим. Биз бир бино қураётган уста кабимиз. Ана шу бинони пойдевори ёшларимиздир.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Каримов И.А. Ёшларимиз – халқимизнинг ишончи ва таянчи.-Т.: Маънавият, 2006. 6 б.

2. Каримов И.А “Она юртимиз бахту иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш - энг олий саодатдир. Т.,-“Ўзбекистон” 2015. 260 бет

3. Каримов И.А. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 23 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси. Т. 2015 йил 5 декабрь.

HALIMOVA D.	Yangi pedagogik texnologiya –o'quvchilarning mustaqil tafakkurini shakllantirish vositasi.............	51
ТЕМИРОВА Ч.	Ўзбекистонда таълим тизими фаолиятининг янада такомиллашуви	53
БЕКМУРОДОВА А. ШАРИПОВА Н.	Ёшларни жаҳолатга қарши маърифат билан қуроллантириш	55
ESHMURODOV A. XAMRAYEV N.Z.	Elektron o'quv qo'llanmalarni yaratish texnologiyalari..	57
QURBONOVA M.	Navoiy hikmatlarining falsafiy-ma'rifiy-estetik asoslari...	59
ЭЛЧАЕВ З.А.	Как научить ребенка грамматике.........................	61
ЖУМАЕВА Ш. СОҲИБОВ Д.	Алишер Навоий талқинида одоб-ахлоқ масалаларининг ёритилиши...................................	64
АБДИЕВА Д.К.	Таълим жараёнида ахборот технологияларидан фойдаланиш методикаси....................................	66
RADJABOV M. BOYMURATOV F.X.	Chizmachilik fanining texnik kadrlarni tayyorlashdagi o'rni	68
ИМАМОВ Б.Х.	Санъат соҳасида ўзбекистон ва туркия ҳамкорлик алоқалари	70
ШАРОПОВА Н.А.	Обучение в образовании в Узбекистане.................	73
АМИРОВ Н.И. РЎЗИБОЕВ У.Х.	Педагогик техника таълим сифатини оширишнинг омили сифатида	75
АБДУРАҲМОНОВА С.Э.	Марказий осиё транспорт коммуникацияларининг ривожланиш имкониятлари ва тараққиёт истиқболлари	78
JUMAYEV E.T. SHODIYOROVA M.S.	Barkamol avlodni tarbiyalashda oila tarbiyasining roli..	81
АБДУЛЛАЕВ Ў.Ш.	Ўзбекистон Республикасида кадрлар тайёрлаш миллий дастури: ютуқ ва камчиликлар.................	82
АКМАМАТОВ О.Ё.	Қишлоқ хўжалигида олиб борилган ислоҳотлар	85
ESHMURODOV A.G'.	Elektron darsliklar yaratishda bir nechta maxsus dasturlar	87
РЎЗИЕВА Ш. Ў.	Тарихнинг буюк саркардаси.................................	89
ХОЛИҚУЛОВ Б.Ж. ШАЙНАЗАРОВ Р.М.	Формал модель ва шифрларни классифика-циялаш...	90
НУРМАНОВА М.С. ҲАМРАЕВА Л.Ш.	Самарадорлик - иқтисодиётни ривожлантириш омилидир	92
РАДЖАБОВ М.Р. БОЙМУРАТОВ Ф.Х. СУЮНОВА Ю.А. БОЙМУРОТОВ О.Х.	Чизмачиликда қирқим бажаришни ўргатишнинг аҳамияти..	94
XUDOYBERDIYEVA F.	Vatan himoyasi-har bir fuqaroning sharafli burchi..	95
ЭЛБОЕВА Ш.Б.	Буюк мутафаккир Алишер Навоийнинг ёшлар тарбияси хамда комил инсон гоялари.................	98

ШАЙНАЗАРОВ Р.М. ХОЛИҚУЛОВ Б.Ж.	Криптографиянинг асосий масалалари [illegible]	[illegible]
ЖУМАЕВА Ш.С. АВЛАЯРОВА З.М.	Ёш авлод дунёқарашини [illegible] алломалар меросининг [illegible]	[illegible]
АКБАРОВА И.А.	Инновацион [illegible] ўргатиш методлари	[illegible]
ЖУМАЕВ Э.Т. ДАВРОНОВА М.	Жадал [illegible]	[illegible]
КАМОЛОВА Ҳ. ТОЖИЕВА Н.	Шаҳрисабз [illegible]	[illegible]
MAMASALIYEV M.M.	Zamonaviy [illegible]	111
САФАРОВА З.С.	Маънавият [illegible] мезони..........	111
ХОЛИҚУЛОВ П. ХОЛИҚУЛОВ Ш.П.	Синовлардан ўтган қардошлик: Ўзбекистон ва Қозоғистон ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик муносабатлари тўғрисида.................................	116
ALLANAZAROV M.X.	Zamonaviy falsafiy ilohiyotshunoslik: g'arb va sharq dunyoqarashi (alloma tabotaboiy talqinida).............	118
ТУРСУНОВА О. Ф.	Глобаллашув даврида «Оммавий маданият»нинг ёшлар ахлоқига таъсирини олдини олишда ҳадиси шарифнинг ўрни ва аҳамияти...............................	120
ТОШНИЯЗОВ У.Х.	Соғлом фарзанд тарбиялашнинг маънавий омиллари...	123

ТЕХНИКА ФАНЛАРИ

ЯРБОБОЕВ Т.Н. БАБАЛОВ Ж.К. – АХМЕДОВ Н.Э.	Построение трехмерной геологической модели месторождений на основе промыслово-геофизических исследований................................	125
ЭРМАТОВ Н.Х. АГЗАМОВ А.А. МУХАММАДИЕВ Х.М. ХАМРОЕВ Б.Ш.	Оценка степени очищения призабойной зоны пласта по данным гидродинамических исследований скважин...	132
СУННАТОВ З.У. ЮСУПОВ Ш.К.	Нефть ва газ қудуқларида кислотали ишлов беришнинг технологик вариантлари.........................	135
BEKQULOV J. Sh.	Neft-kimyo mahsulotlaridan yangi dori-darmonlarning kompyuter molekulyar dizayni intellektual texnologiyasini ishlab chiqish	136
ДАВЛОНОВ Х.А. ЯРМАТОВ О. МАМАТОВА М.Ш.	Биомассадан энергия олиш усуллари........................	138
ЖУРАЕВ Ф.О. СУЛТОНОВ Ш.А.	Бухоро тектоник поғанасининг чорбозор майдонида углеводородли уюмлар башорати учун сейсморазведка усулларини қўллаш..........................	140